

JAARVERSLAG

2023



Fotograaf Gertjan Groenendijk



MUSEUM HINDELOOPEN

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Voorwoord en algemeen	3
2. Belangstelling	4
3. Het museum	5
4. Start verbouw, uitbreiding, verduurzaming museum en herinrichting van de collectiehallen	8
5. Personeel en organisatie	15
6. Jaarrekening 2023	15
7. Activiteitenplan 2023	17
8. Bestuur Hidde Nijland Stichting Hindeloopen	19
9. Cultuurplatform Súdwest-Fryslân	20
10. Museumcoöperatie Súdwest-Fryslân	21
11. Groepsbezoek en rondleidingen	21
12. Trouwlocatie	21
13. Vrijwilligers Museum Hindeloopen	22
14. Educatie	22
15. Aanwinsten collectie	22
16. Wisseltentoonstelling	23
17. Bijzondere activiteiten	23
18. Afsluiting seizoen personeel en vrijwilligers	26
19. Personeelsbezetting per 31 december 2023	27

1. Voorwoord en algemeen

Museum Hindeloopen

Een heel bijzonder jaarverslag!! Nog niet eerder voorgekomen in de bijna 105-jarige geschiedenis van het Museum Hindeloopen. Vanaf 1 oktober 2022 tot en met 17 juni 2024 geen bezoekers in het museum. In die maanden heeft het museum een metamorfose ondergaan.

Na een succesvolle aanvraag bij onder anderen de provincie Friesland, de gemeente Súdwest-Fryslân, Fiks Omgevingsfonds en de Vriendenloterij is het echte werk voor het verduurzamen, de nieuwbouw en herinrichting van Museum Hindeloopen op 20 februari 2023 van start gegaan. Bouwbedrijf Jurriëns Noord BV en Installatiebedrijf H.J. de Vries te Koudum starten de omvangrijke verbouw en vernieuwings- en verduurzamingwerkzaamheden. Het project van 2 miljoen omvat de herinrichting van het Museum Hindeloopen en de bouw en uitbreiding van een nieuwbouwwleugel tussen de twee panden die nu het museum vormen. Naast de culturele ambitie om het Hindelooper erfgoed en haar historie breder en intensiever uit te dragen, zal dit plan het toeristisch potentieel van Hindeloopen en haar regio aanzienlijk versterken. Onze ambities liggen hoog, de beoogde stijging van bezoekers uit het gehele land en het buitenland zal een economischer impuls geven aan Hindeloopen en de aanliggende plaatsen/attracties.

Nieuw museaal concept

Museum Hindeloopen gaat geheel veranderen en zich aanpassen aan de hedendaagse eisen van toeristische en recreatieve vraag. De collectie zal in een nieuw belevingsconcept worden gepresenteerd en met meer marketingactiviteiten een veel groter toeristisch potentieel aanboren. Bredere en nieuwe landelijke doelgroepen aantrekken zal het aantal bezoekers aan het museum en de stad Hindeloopen aanzienlijk doen stijgen, ook vanuit het buitenland. Het Hindelooper (en Friese) erfgoed en historie zal voor een veel breder publiek toegankelijk worden.

Verbinding met de stad

Een bezoek aan het stadje en het museum vormen samen een compleet dagje uit. Bezoekers ontvangen een gids voor stad en museum in één boekje of app. Ook op commercieel vlak werken stad en museum samen. Zo is de museumwinkel een etalage voor toeristenwinkels in Hindeloopen. Ook biedt het museum bewust geen horeca aan, maar verwijzen we door naar de stad.

Het bezoekerscentrum/VVV Waterland van Friesland

Het museumbezoek begint in het bezoekerscentrum. Deze ruimte is gratis toegankelijk. In een audiovisuele presentatie vertellen we hoe het stadje zich heeft kunnen ontwikkelen. We zoomen in op de ligging van Hindeloopen aan de Zuiderzee en hoe het geïsoleerd ligt ten opzichte van het Friese achterland. In de zeventiende en achttiende eeuw doen de Hindelooper zeelieden als vrachtvervoerders voor de Oostzee goede zaken. Hun vloot in Amsterdam telt op het hoogtepunt maar liefst tachtig fluitschepen.

Hun rijkdom steken de Hindeloopers niet onder stoelen of banken. In het stadje verrijzen chique kapiteinswoningen die ze prachtig inrichten met een heel eigen mix van Indiase, Noorse en Friese stijlen. Als eind achttiende eeuw de handel instort, is het gedaan met de welvaart. Na sluiting van de Zuiderzee raakt het stadje in verval en wordt Hindeloopen een van de vele vissersplaatsjes aan het IJsselmeer. Nostalgie naar 'goede oude tijd' voert de boventoon. Dit voedt de verzameldrift naar alles wat 'typisch Hindeloopen' is: de klederdracht, de interieurs, de rijk beschilderde meubels. Ook in de taal – het Hylpers – blijft het eigen karakter van Hindeloopen van weleer behouden.

Hindeloopen, 4 april 2024

Bernard Hilgers

2. Belangstelling

De belangstelling voor Museum Hindeloopen valt af te leiden uit het onderstaande overzicht:

	2019	2020	2021	2022	2023
Kinderen	825	623	220	421	0
Volwassenen	8750	8622	5803	5701	0
Museum	9575	9245	6023	6101	0
VVV Waterland v. Fr.	2385	6102	4453	4135	8598
Totaal	11960	15347	10476	10236	8598

Een bijzonder jaar voor het Museum Hindeloopen. Vanaf 1 oktober 2022 tot en met 17 juni 2024 geen bezoekers. In de maand november 2022 zijn de ongeveer 10.000 objecten ingepakt, gearhiveerd en overgebracht naar een geconditioneerd depot van Wiersma's verhuizingen te Leeuwarden. Met een 9-tal personeel en vrijwilligers is daar een maand aan gewerkt. De jaren daarvoor hadden wij ook veel minder bezoekers door de indertijd verplichte coronamaatregelen. De planning is dat wij 18 juni 2024 weer bezoekers kunnen toelaten in het geheel vernieuwde en verduurzaamd museum.

3. Het museum

Hidde Nijland, geboren in 1853 te Leeuwarden, was een verwoed kunst- en antiekverzamelaar. Al op jonge leeftijd begon hij met het verzamelen van Hindelooper voorwerpen. Zijn collectie groeide zo sterk, dat hij in zijn huis in Dordrecht een complete Hindelooper kamer kon inrichten. In 1917 bood het echtpaar Nijland hun verzameling aan de gemeente Hindeloopen, op voorwaarde dat deze tentoongesteld zou worden in het oude stadhuis uit 1683.

Op de eerste verdieping werd een Hindelooper huis gereconstrueerd met wereldberoemde, unieke stijlkamers. Op 16 juli 1919 werd Hidde Nijland Museum geopend, op dit moment een van de oudste musea van Fryslân.



Museum Hindeloopen ligt uiteraard in Hindeloopen en het gaat over Hindeloopen. Maar wat is Hindeloopen? Wat is er kenmerkend of bijzonder aan dit kleine, oude stadje aan de voormalige Zuiderzee? Het is goed om – voor we verder gaan – bij deze vragen stil te staan. Wie door het historische Hindeloopen wandelt, zal vrijwel meteen betoverd raken door de schoonheid en tijdloosheid van het stadje. En in die betovering slenteren zomers vele toeristen door de kleine straatjes, zich onbewust echter van waar ze eigenlijk naar kijken. De slenteraars missen het opmerkelijke verhaal achter het straatbeeld: het verhaal achter de eeuwenoude huisjes, de leugenbank, de bijna verstopte kerk, de kapiteinswoningen...

Om iets van het unieke cultureel erfgoed van Hindeloopen te begrijpen, moet je het verhaal van Hindeloopen kennen. En dat verhaal is een zeer markante geschiedenis. Nu willen we op deze plek geen uitgebreide geschiedenisles over Hindeloopen geven, maar wie zich ook maar even in de geschiedenis van Hindeloopen verdiept, zal zich niet alleen verbazen over de grote culturele en historische rijkdom van het stadje, maar zal Hindeloopen ook beter begrijpen. Wanneer je het verhaal kent, begrijp je wat je ziet, en dan begrijp je ook hoe bijzonder het is wat je ziet.

Een geschiedenisles in 350 woorden

De geschiedenis van Hindeloopen gaat zeker terug tot in de 8e eeuw. Sinds die tijd werd er in toenemende mate vanuit deze nederzetting (en vanaf de 13e eeuw officieel 'stad') handelgedreven met vooral Engeland, Scandinavië en de landen aan de Oostzee.

Hindeloopen was met haar verworven stadsrechten één van de elf Friese Steden, maar de focus was bepaald niet gericht op het Friese achterland. Veel meer was het stadje gericht op Amsterdam en de landen in Noord-Europa. De gevolgen van die open houding naar de wereld zijn tot op de dag van vandaag merkbaar en zichtbaar in Hindeloopen. Juist door de verbinding, via het water, met de werelden ver weg ontwikkelde zich in Hindeloopen een eigen cultuur en zelfs een eigen taal. Zo werd de Hindelooper klederdracht sterk beïnvloed door stoffen en patronen die uit India geïmporteerd werden en lijkt de Hindelooper taal beïnvloedt te zijn met Noorse en Engelse taal.

De bloeiperiode van de stad lag tussen 1650 en 1790, toen Hindeloopen een vloot bezat van ruim tachtig schepen. Die 'Fluitschepen' vonden opmerkelijk genoeg hun thuishaven in

Amsterdam. De eigenaren, kapiteins van de schepen, woonden in Hindeloopen. Met kleinere schepen voeren zij tussen hun haven in Amsterdam en hun welvarende thuis aan de Friese Zuiderzeekust. De vloot vervoerde graan en andere landbouwproducten naar Engeland en de Hanzensteden aan de Noord- en Oostzee en bracht vooral hout (voor de scheepsbouw) mee terug naar Amsterdam en Zaandam. En zo speelde het kleine Hindeloopen een buitengewoon grote rol in de ontwikkeling en internationale positionering van de Nederlanden. Een rol die zij tot begin negentiende eeuw zou spelen. Want toen kwam er een abrupt een einde aan deze 'gouden eeuw'. Toen Napoleon Bonaparte in 1806 Nederland inlijfde bij zijn Franse keizerrijk, werd en passant ook de Hindelooper vloot geconfisqueerd door de Napoleontische marine. Dat betekende dat in één klap de broodwinning, de positie en het welvaren van Hindeloopen omver werden geblazen. In minder dan geen tijd halveerde het inwonertal en de overgebleven bewoners zochten hun toevlucht tot de visserij en ambachten: het maken en beschilderen van houten meubels en gebruiksvoorwerpen. Hindeloopen was een vissersdorp aan de Zuiderzee geworden. Wat echter bleef waren de heldere sporen van duizend jaar geschiedenis en cultuur. Het stadje is grotendeels onaangetast gebleven en is van een uitzonderlijke schoonheid. Hindeloopen ademt op veel plaatsen nog de sfeer maar ook de grandeur van eeuwen geleden.

Museum Hindeloopen is ruim honderd jaar geleden gestart op basis van een collectie Hindelooper voorwerpen, verzameld door kunstverzamelaar Hidde Nijland.

Deze gefortuneerde mecenas uit Dordrecht had (mogelijk door zijn Friese achtergrond) al jong een bijzonder oog ontwikkeld voor de Hindelooper cultuur. In de loop van zijn leven kocht hij dan ook bijzondere Hindelooper kunstnijverheid en schilderkunst. In 1919 kreeg Nijland het voor elkaar om voor zijn Hindelooper collectie een eigen museum (dat ook zijn naam droeg) te openen op de bovenverdieping van het stadhuis van Hindeloopen. Na de opening van het museum gebeurde er een aantal decennia weinig in het museum. Vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw kwam er door een vaste, betaalde conservator en enthousiaste vrijwilligers nieuw leven in het museum: de collectie groeide en de instelling ontwikkelde zich tot wat het nu is. De naam Hidde Nijland Museum ging in 2008 wel van de gevel. Het museum werd toen omgedoopt tot Museum Hindeloopen.

De collectie

De museumcollectie bestaat inmiddels uit zo'n 9.000 objecten, waarvan er ongeveer 3.500 digitaal zijn ontsloten via de website van de Museumfederatie Fryslân: www.musea.frl. De collectie bestaat voor een groot deel uit objecten, kunstnijverheid en dagelijks leven: van prikslee tot traditionele kledingstukken. In de loop der jaren is de oorspronkelijke collectie van Hidde Nijland aangevuld met giften vanuit (voornamelijk) de lokale gemeenschap. Lang zijn al deze giften in dankbaarheid aanvaard. Mede daardoor is de collectie onevenwichtig. Bepaalde categorieën zijn oververtegenwoordigd, terwijl in andere categorieën nog stevige leemtes zitten. Hoewel deels gedigitaliseerd, is de exacte staat en waarde van de collectie op dit moment niet goed in beeld. Museaal gezien bevat de collectie geen regelrechte 'topstukken', hoewel er in de deelcollecties textiel, schilderkunst en zilverwerk enkele unieke objecten te vinden zijn.

Waarom een Museum Hindeloopen?

Hoewel bijzonder, noch het ontstaan vanuit een privé-initiatief, noch de honderdjarige geschiedenis, noch de collectie, noch het markante onderkomen in het oude stadhuis vormen in de eenentwintigste eeuw de alles bepalende bestaansreden voor een Museum Hindeloopen. Immers, de initiatiefnemer is al een eeuw niet meer onder ons, de geschiedenis zegt weinig over huidige relevantie en de collectie kan – voor zover museaal – ook worden ondergebracht in een ander museum.

Toch is er een belangrijke, zelfs dwingende bestaansreden voor een Museum Hindeloopen. En die ligt niet zozeer in het museum zelf, maar die ligt daarbuiten. Dé bestaansreden voor Museum Hindeloopen begint (en eindigt) bij het bijzondere verhaal van dat eigenzinnige, internationale stadje in het Zuidwesten van Friesland: Hindeloopen.

Het cultuurhistorische verhaal van Hindeloopen is zó uniek en van zo'n grote betekenis dat er eenvoudig een sterke erfgoedorganisatie moet zijn die dit verhaal ter plekke wereldkundig maakt; die het behoudt en die het deelt met het publiek van nu en straks.

Hindeloopen is het museum

Wie zich realiseert hoe uniek en belangrijk het verhaal en het erfgoed van Hindeloopen is, begrijpt meteen waarom voor dit erfgoed een eigen museum op zijn plaats is. Een museum als zorgzame hoeder van een collectie tastbare overblijfselen van dat verleden, maar ook als verteller van de cultuurhistorie. Een museum als beginpunt voor een bezoek aan een andere tijd, die overal in het stadje weliswaar nog steeds origineel en tastbaar is, maar zonder achtergrond en context moeilijk te duiden is. Daarom is een groot deel van de collectie van dit museum niet in het museum te vinden, maar daarbuiten. Museum Hindeloopen is voor een groot deel het stadje zélf. In en buiten het museum leert en ervaart de bezoeker de unieke historie van Hindeloopen. Hij of zij beleeft de opkomst, de bloei en de wederopstanding van Hindeloopen op een indringende manier.

Missie en strategie

Wij openen Hindeloopen. Wij openen de cultuur en geschiedenis van Hindeloopen voor bewoners en bezoekers. Dat doen we zowel in het museum als daarbuiten – in het stadje. Ons museum is Hindeloopen en Hindeloopen is de basis van onze collectie én ons verhaal. Tegelijkertijd helpen we Hindeloopen zich nog meer te openen als toeristische bestemming. Samen met bewoners, bedrijven en ander partners openen we de vele aspecten van Hindeloopen voor de wereld. Wederom zowel in het museum als in het stadje. Het openen van Hindeloopen grijpt ook terug op de open houding naar de wereld die Hindeloopen eeuwenlang zo heeft gekenmerkt. Deze open houding vormt opmerkelijk genoeg de basis voor de geheel eigen identiteit van het stadje en haar gemeenschap. De openheid van Hindeloopen naar de wereld creëerde een geheel eigen materieel en immaterieel erfgoed dat nu nog overduidelijk terugkomt in taal, kleding, stoffen, schilderwerk, en niet in de laatste plaats in de monumentale schoonheid van het stadje.

Een levendig museum voor een levendige stad

Samen openen we Hindeloopen, haar erfgoed en haar verhalen. Dat doen we niet alleen in het museum, maar ook, met behulp van diverse partners, ter plekke in de stad. Soms

openen we Hindeloopen letterlijk – stel je voor: er zijn straks nog meer historische plekken waar je naar binnen kunt of waar je naar binnen kunt kijken – of digitaal (bijvoorbeeld via QR-codes of video op je smartphone). Het openen van Hindeloopen buiten het museum vraagt overigens op termijn om een apart projectplan en fondsenwervingstraject. Het gros van het publiek komt niet primair voor het museum naar Súdwest-Fryslân, maar voor het unieke erfgoed van Hindeloopen. En dat is ook helemaal niet erg, want het vernieuwde museum beschouwt het bezoek aan het historische stadje als wezenlijk onderdeel van het museumbezoek. Een bezoek aan het museum is vooral interessant en relevant in relatie met een bezoek aan het historische Hindeloopen zelf. Daarom is de strategie:

Wie Hindeloopen wil ontdekken, begint bij Museum Hindeloopen

Na de start in het museum gaat de ontdekkingstocht altijd verder het stadje in. Ook in dit ‘buitenmuseum’ zorgt Museum Hindeloopen er samen met bewoners, bedrijven en andere partners voor dat de verhalen worden verteld; dat cultuur en historie zichtbaar, kenbaar en beleefbaar zijn. De aandacht van het museum wordt daarom altijd verdeeld over dat wat het binnen de muren van het museum doet en dat wat er buiten de muren van het museum gebeurt. Dat geldt voor het behoud en beheer van collectie en erfgoed, en voor het vertellen van de verhalen aan de verschillende doelgroepen, maar het geldt ook voor de marketing. Het museum richt zich dus niet alleen op het binnenhalen van eigen, betalende bezoekers, maar draagt evenzeer bij (in samenwerking en afstemming met lokale ondernemers en o.a. marketingorganisatie Waterland van Friesland) aan het nationaal en internationaal positioneren van Hindeloopen als unieke cultuurhistorisch bestemming. En ondersteunt waar mogelijk de route van de Hindelooper taal richting opname in de internationale lijst van Unesco Immaterieel Erfgoed. De doorontwikkeling van Museum Hindeloopen is niet alleen een zaak van verbouwen en herinrichten, maar ook een zaak van opnieuw positioneren en samenwerken in de marketing van Hindeloopen als geheel.

4. Start verbouw, uitbreiding, verduurzaming museum en herinrichting van de collectiezalen

Vanaf november 2022 worden we ondersteund door architect Wytze Bouma van JONG architecten uit Balk. Het bureau doet de bouwkundige begeleiding en toezicht van de bouw, uitbreiding en verbouw. De herinrichting is geheel aan de nieuwe directeur Bernard Hilgers en zijn team van ontwerpers en inrichters van het museum.

Een bijzonder moment op 28 december 2022 was de overdracht van de gebouwen van Museum Hindeloopen aan de Hidde Nijland Stichting Hindeloopen door de gemeente Súdwest-Fryslân.

Ontruiming Museum Hindeloopen

Op 1 januari 2023 was de gehele collectie onder leiding van Wiersma Verhuizingen Leeuwarden overgebracht naar een geconditioneerd depot. Alle collectiestukken zijn geïnventariseerd, beschreven en gerubriceerd in:

- a. Collecties (groene sticker) die in het vernieuwde museum tentoon worden gesteld;

- b. Collecties (blauwe sticker) die bij het museum horen en in het vernieuwde depot worden opgeslagen;
- c. Collecties (gele sticker) die in aanmerking komen voor het nog op te zetten verzamelingsbeleid;
- d. Collecties (rode sticker) die afgestoten kunnen worden.

Herinrichting van het museum en collectiezal

Bijzonder ingenomen waren wij dat de directeur Bernard Hilgers de herinrichting van het museum ter hand nam. Middels een indrukwekkende Designbrief werd aangegeven wat de missie was en aan welke hoge eisen het vernieuwde Museum Hindeloopen moest voldoen. Dit is een leidraad voor ontwerpers en inrichters van het nieuwe museum geweest.

Vastgestelde stappenplan

Hieronder de te doorlopen stappen met betrekking tot de nieuwe museale herinrichting en nieuwbouw voor wat betreft de inhoudelijke museale presentatie.

1. Opstarten
 - a. Storyline ontwikkeling en aantrekken partijen (november, december)
Wat moet de herinrichting vanuit inhoud gaan vertellen/overbrengen en wat is daarbij de rode draad?
 - b. Aantrekken (bij voorkeur Friese) tentoonstellingsmakers, en waar nodig gewenst ontwerp bureaus
 - c. Bestek immobiele infrastructuur ontwikkelen en begroten
2. Uitwerken Storyline (januari, februari)
 - a. Uitwerken storyline naar basisverhalen, basisteksten zodat ontwerpers, tentoonstellingsmakers hiermee aan het werk kunnen.
 - b. Kiezen welke tentoonstellingsmakers welke presentatie-units gaan verzorgen (zo mogelijk zal ik ook zelf een aantal presentatie-units gaan verzorgen, maar ben vooral communicatief en als projectleider betrokken)
 - c. Gastconservatoren of historici (bij voorkeur Fries) vragen mee te 'schrijven' met betrekking tot de inhoudelijke uitwerking en onderbouwing van het 'verhaal' dat per presentatie-unit wordt verteld. Het verhaal van de herinrichting moet uiteraard kloppen en bij voorkeur op nieuwe of actuele kennis zijn gebaseerd.
3. Ontwerpen presentatie-units (februari, maart, april)
 - a. Tentoonstellingsmakers (evt. ontwerp bureaus) leveren op basis van story-line teksten en opdracht hun ontwerpen in die overal op elkaar worden afgestemd en gefinetuned.
 - b. Zo mogelijk voorbereiding en evt. aanpassing immobiele infrastructuur op basis van verwachtingspatroon en eerder uitgegeven opdrachten. Te denken valt aan maken en bestellen presentatiemeubels, vitrines, multimedia-apparatuur, audiotour etc.
4. Realisatie presentatie-units (mei, juni)
 - a. Tentoonstellingsmakers realiseren presentatie-units
 - b. Finetunen museumverlichting
 - c. Installeren multimedia/presentatie-units, audiotour
5. Oplevering (1 juni 2024)

Bepalende factoren

De factor tijd is de meest belangrijkste bepalende factor die verschil bepaald van doelen halen of falen. In de eerste maanden moet dat duidelijk worden of de gestelde termijn die zeer krap is behaald kan. Hoewel idealiter je zou willen werken met zo min mogelijk aantal tentoonstellingsmakers is juist de mogelijkheid de presentatie-units te verdelen over verschillende tentoonstellingsmakers, het risico voor een deel verkleind wordt dat de herinrichting niet op tijd klaar is. Ook tijdens de uitwerking kunnen we bepaalde safeguards inbouwen door ook uitvoeringsmanuren stand-by te hebben om tegenvallers, die te verwachten zijn, op te vangen.

Typisch Hindeloopen

Het eigenzinnige Hindeloopen heeft zich op heel 'eigen wijze' ontwikkeld, heel anders dan de rest van Friesland. Maar wat is er nou zo typisch Hindeloopen? In de vernieuwde presentatie zetten we de vier unieke verhalen van Hindeloopen in de spotlight en krijgt het museum een uitstraling 'van nu'.

Uitgangspunten voor de herinrichting

Een zaal voor elk verhaal

Het huidige museum vertelt de verhalen van Hindeloopen binnen de setting van de Hindelooper pronkkamers. In het nieuwe museum krijgt elk verhaal – klederdracht, taal, interieur en schilderkunst – een eigen zaal, met een heel eigen sfeer. Zo maken we de bijzondere verhalen van Hindeloopen toegankelijker voor een breed publiek.

Collectie: een heldere selectie

De collectie vormt het hart van het museum. Ook in de herinrichting kan de bezoeker genieten van de mooiste stukken. We maken een strikte selectie, op basis van de boodschap en de kwaliteit van de objecten.

Een beleving voor alle zintuigen

Om het museumbezoek een complete beleving te laten zijn, zetten we diverse presentatiemiddelen in.

Naast de collectie en de zaalteksten gebruiken we film, projecties en audio. Ook kunnen de bezoekers voelen (aan stoffen) en zelf aan de slag als Hindelooper schilder.

Hylpers van nu

Het nieuwe museum koppelt erfgoedverhalen aan het heden. Ook Hylpers 'van nu' krijgen een gezicht in het nieuwe museum, bijvoorbeeld in filmpjes of audio.

Verbinding met de stad

Een bezoek aan de stad en het museum vormen samen een compleet dagje uit. Bezoekers ontvangen een gids voor stad en museum in één boekje of app. Ook op commercieel vlak werken stad en museum samen. Zo is de museumwinkel een etalage voor toeristenwinkels in Hindeloopen. Ook biedt het museum bewust geen horeca aan, maar verwijzen we naar de stad. Onze burens baten het museumterras uit.

Het bezoekerscentrum “Hindeloopen in vogelvlucht”

Het museumbezoek begint in het bezoekerscentrum. Deze ruimte is gratis toegankelijk. In een audiovisuele presentatie vertellen we hier hoe het stadje zich zo ‘eigen’ heeft kunnen ontwikkelen. We zoomen in op de ligging van Hindeloopen aan de Zuiderzee en hoe het wat geïsoleerd ligt ten opzichte van het Friese achterland. In de zeventiende en achttiende eeuw doen de Hindelooper zeelieden als vrachtvervoerders voor de Oostzee goede zaken. Hun vloot (die in Amsterdam lag) telt op het hoogtepunt maar liefst tachtig fluitschepen. Hun rijkdom steken de Hindeloopers niet onder stoelen of banken. In het stadje verrijzen chique kapiteinswoningen die ze prachtig inrichten met een heel eigen mix van Indiase, Noorse en Friese stijlen. Als eind achttiende eeuw de handel instort, is het gedaan met de welvaart. Na de sluiting van de Zuiderzee raakt het stadje in verval en wordt Hindeloopen een van de vele vissersplaatsjes aan het IJsselmeer. Nostalgie naar ‘goede oude tijd’ voert de boventoon. Dit voedt de verzameldrift naar alles wat ‘typisch Hindeloopen’ is: de klederdracht, de interieurs, de rijk beschilderde meubels. Ook in de taal – het Hylpers – blijft het eigen karakter van Hindeloopen van weleer behouden.

Klederdracht

In de zeventiende eeuw brengt de VOC een nieuwe stof mee uit India: prachtige handbeschilderde katoen (sits). Het is revolutionair: deze stof glanst, is soepel en plooit prachtig. En de kleurrijke bloemenpatronen blijven ook na vaak wassen nog mooi. Luxueus én praktisch. Heel anders dan de stoffen die tot dan toe gebruikt werden, zoals wol, baai en linnen. In de presentatie kunnen de bezoekers het verschil voelen tussen de verschillende stoffen. Ook lichten we toe hoe de stof in India werd gemaakt en beschilderd. De Hindelooper vrouwen ontwikkelen met de nieuwe stoffen een heel eigen kledingstijl, anders dan de vrouwen in de rest van Friesland. Het opvallendste is hun lange, slanke feestjas, de wentke, en hun oosters aandoende mutsen (zondoeken). Ook de combinatie van ruiten (bont) met bloemen (sits) is typisch voor Hindeloopen. Op de catwalk pronken de mooiste kostuums van het museum. Een ‘voice-over’ vertelt wat deze dracht zo uniek maakt. In een grote projectie op de achtergrond komt de statisch getoonde kleding in beweging. Veel van de Hindelooper kledingstukken, accessoires of kleuren hebben betekenis. Een aanstaande bruid draagt een witte wentke met rode bloemen, in de rouw dragen de vrouwen zwart (zwarte rouw) of blauw (lichte rouw). Wie de halsdoek links in het rijglijf steekt heeft haar hart bedekt en is ‘bezet’, wie een geldbuidel draagt is getrouwd. Met een quiz dagen we de bezoekers uit deze kledingtaal te herkennen. Ook kunnen bezoekers een selfie maken in klederdracht.



Referentiebeelden van een catwalk achtige opstelling

Taal

Het Hylpers wijkt meer af van het Fries dan het Nederlands van het Zuid-Afrikaans. In deze zaal in bibliotheeksfeer (boekenkasten, leestafel) lichten we toe hoe bijzonder deze streektaal is. In een korte documentaire is te zien hoe het Hylpers nu nog leeft: bij de mensen thuis, op de basisschool, in het stadje. Ook komt onderzoeker Dyami Millarson aan het woord, die ervoor heeft gezorgd dat het Hylpers in 2019 is geregistreerd als zelfstandige taal. De bezoekers kunnen boeken in het Hylpers en woordenboeken inzien. Op de wand presenteren we een gedicht in het Hylpers, Fries en Nederlands en duiden we de verschillen tussen de drie talen. In vitrines tonen we oude Hylper documenten. Ook leren we de bezoeker een paar woordjes Hylpers, zoals goedemiddag, dankjewel en eet smakelijk. Zo kunnen ze straks in de stad ook een beetje Hylpers spreken.



Referentiebeelden van een bibliotheeksfeer en mogelijkheden om collectie te tonen

Pronkkamers

Thuis omringen de Hindeloopers zich met exotische weelde. In de kapiteinshuizen versieren ze hun pronkkamers van top tot teen met Chinees porselein, bloemrijke Indiase stoffen, Hollandse meubels en houten souvenirs uit het Oostzeegebied. Zo laten ze hun welvaart zien. Met hun eigen, specifieke inrichting zeggen zij: 'dit zijn wij!'. Hier staat de bezoeker in zo'n gereconstrueerde pronkkamer. Aan de hand van een inzoomer lichten we allerlei details en specifieke Hindelooper kenmerken toe, zoals bijvoorbeeld de schuine voordeur, het 'vrijersvenster' en de wandtegels.



De pronkkamer in het huidige Museum Hindeloopen. In de vernieuwde presentatie presenteren we deze kamer zonder poppen en lichten we bijzondere details toe.

Schilderkunst

Beschilde stoofjes, priksleeën en klap-aan-de-wand-tafels: wie de Hindelooper schilderkunst eenmaal heeft gezien, herkent het meteen. Met de kleuren rood, blauw, wit en groen en veelgebruikte motieven als krullen, bloemen, acanthusbladeren en paradijsvogels (symbool voor geluk) heeft het een heel eigen karakter. Een uitgebreide depotopstelling geordend op soort – klaptafels, wiegen, dienbladen, trapjes, buttes etc. – toont de veelheid van de collectie. Hier vertellen we ook het verhaal van de verzamelwoede en de hang naar deze volkskunst eind negentiende eeuw. Uiteraard lichten we enkele stukken met bijzondere anekdotes uit. In een filmpje legt een Hindelooper schilder de schildertechniek uit. Ook kunnen de bezoekers zelf aan de slag. In de ruimte staat een meubelstuk met typisch Hindelooper motieven dat de bezoekers samen kleur kunnen geven.

Bouwcommissie verbouw en nieuwbouw museum

Het vernieuwingsproject en herinrichting museum werd begeleid door een bouwcommissie. Architect Wytze Bouma van JONG Architecten uit Balk had daarbij de leiding en was directievoerder. Elke eerste dinsdag van de maand werd er overlegd. De volgende personen hadden zitting in de commissie:

Douwe Offringa - Jurriëns Noord BV
Gerben Kuperus - Jurriëns Noord BV
Thom Lijster - Jurriëns Noord BV
Henk de Vries - Installatiebedrijf H.J. de Vries
Koen Eekma - bestuur Museum Hindeloopen
Arthur Oostvogel - bestuur Museum Hindeloopen
Bernard Hilgers - directeur Museum Hindeloopen
Jelle Brouwer - projectleider Museum Hindeloopen
Jan de Boer - ProJoule advies Koudum
Wytze Bouma - JONG architecten - voorzitter en directievoerder

Aan de orde was en besproken: vergunningverlening en voorwaarden daarvan, asbestsanering, slechte staat van de balkkopen, achterstallig onderhoud rijksmonument, bouwkundige – en installatie aspecten. Brandveiligheidsplan, aardwarmte en warmtepomp, geen gebruik meer van gas! Inrichtingsplannen en planning van het werk. Financiering van

het project en overleg over het meer- en minderwerk. Isolatiebeperkende maatregelen verbouw en nieuwbouw van Museum Hindeloopen.

Geraamde kosten vernieuwingsproject op 1 maart 2023:

Verbouwing en uitbreiding museum	€ 947.200, --
Installaties en warmtepomp	€ 288.500, --
Herinrichting museum collectiehallen	€ 390.000, --
Facilitaire ruimte	€ 75.000, --
Vorbereidingskosten periode 2018 -2022	€ 216.000, --
Balkkoppelen en achterstallig onderhoud	€ 203.000, --
Project – advieskosten en onvoorzien	€ 60.300, --
Totaal	€ 2.180.000, --

Inmiddels is een bedrag ad € 1.633.600,00 aan de vernieuwing en aanpassingen uitgegeven. In het boekjaar 2024 zal het project worden afgerond.

Dekking van het vernieuwingsproject

Door bijdragen van de Provincie Friesland, Gemeente Súdwest Friesland, het Fiks Omgevingsfonds, Vriendenloterij Amsterdam en 22 overige stichtingen en fondsen werd een dekking gevonden van € **2.180.000, --**. Inmiddels is een bedrag van € 1.691.400, -- ontvangen. In de loop van 2024 zullen de resterende bijdragen ontvangen worden. Afronding van het project in 2024. Daarvoor zijn wij iedereen bijzonder dankbaar met alle toezeggingen en uitkeringen.

Tijdelijke kantoorruimte 't Likhús en winkel 't Pakhús voor VVV Waterland van Friesland

Vanaf 1 januari 2023 konden we niet meer terecht in het museum in verband met de voorbereidingen en start van de vernieuwingsactiviteiten. Daarom is het vakantiehuis 't Likhús gehuurd voor kantoorruimte om vandaar uit de werkzaamheden voor het museum uit te voeren. Om een doorstart van het VVV-Waterland te kunnen realiseren is per 1 april 2024 't Pakhús gehuurd en werd het VVV ingericht. Het huren van deze locatie was niet begroot en kregen daar met meerkosten te maken. Ook het onderbrengen van de complete collecties in depot in Leeuwarden deed een aanslag op de expositie 2023. Zie hiervoor het financiële cijfers elders in dit verslag.



5. Personeel en organisatie

De organisatie van het museum heeft vaste vormen aangenomen en staat voor de komende jaren vast. Onderstaande medewerkers zijn in dienst van Hidde Nijland Stichting Hindeloopen:

- a. Bernard Hilgers, directeur in vaste dienst voor 0,6 fte – per 1 oktober 2023
- b. Jelle Brouwer, projectleider vernieuwing – tijdelijke dienst - voor 0.2 fte;
- c. Alletta Hartholt, floormanager in vaste dienst voor 0,72 fte;
- d. Betty Klijnstra, baliemedewerker in tijdelijke dienst voor 0,36 fte.

Opzet vrijwilligersbeleid Museum Hindeloopen

Het museum is deels een vrijwilligersorganisatie. Vrijwilligers en vaste medewerkers zorgen voor de collecties en bieden diensten aan onze bezoekers. Daarom hebben wij in het afgelopen jaar beleid daarvoor ontwikkeld. Het gaat hierbij om de taken, werving en selectie, begeleiding, coördinatie, randvoorwaarden, communicatie en waardering. Wanneer een vrijwilliger zich meldt weet hij of zij precies wat van hem/haar verwacht wordt en waar hij/zij rekening mee moet houden.

6. Jaarrekening 2023

Het boekjaar werd met een nadelig saldo ad € 55.058,00 afgesloten. Het vorig jaar was er een nadelig saldo van € 1.038,00. Geen bezoekers, bijna geen winkelinkomsten en aanpassing exploitatiesubsidie van de gemeente SWF.



BALANS PER 31 DECEMBER 2023

	31 december 2023	31 december 2022
ACTIVA		
Vaste activa		
Gebouwen en terreinen	1	1
Inventaris	2.459	3.856
Vaste activa in uitvoering	1.633.576	217.895
Vlottende activa		
Voorraden – handelsgoederen	3.350	3.350
Vorderingen		
Belastingen en premies soc. verzekering	132.205	13.687
Overige vorderingen	0	0
Liquide middelen	148.343	379.963
	-----	-----
Totaal activa	1.919.934	618.752
	=====	=====
PASSIVA		
Stichtingsvermogen	-54.542	516
Bestemmingreserve aankoopfonds	6.895	6.895
Crediteuren	272.250	0
Belastingen en premies	3.989	0
Overige schulden/overlopende passiva	1.691.342	611.341
	-----	-----
TOTAAL PASSIVA	1.919.934	618.752
	=====	=====

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

Baten	realisatie 2023	realisatie 2022
Netto – omzet	12.645	29.480
Overige bedrijfsopbrengsten	80.911	114.467

	93.556	143.947

Lasten		
Inkoopwaarde van de omzet	4.829	4.407
Lonen en salarissen	69.677	75.588
Sociale lasten	13.095	12.514
Pensioenlasten	11.073	2.332
Overige personele lasten	10.512	9.141
Afschrijvingen	1.398	1.112
Huisvestingskosten	11.785	12.470
Kantoorlasten	12.838	8.835
Verkooplasten	5.178	10.408
Algemene kosten	8.034	7.645
Kosten en rentebank	195	533

Som der lasten	148.614	144.985

SALDO	- 55.058	- 1.038
	=====	

7. Activiteitenplan 2023

Dit activiteitenplan is in september 2022 voor het bestuur van Hidde Nijland Stichting Hindeloopen formeel vastgesteld. Uiteraard kon door het vernieuwingsproject hier geen uitvoering aan gegeven worden.

Uitgangspunt was ons Museum Beleidsplan 2022 - 2026 en per 1 januari 2023 de leidraad voor het verslagjaar te weten:

- a. Kwaliteitsverbetering en toekomstbestendigheid;
- b. Focus op de publieks- en collectietaak;
- c. Innovatie en samenwerking;
- d. Vernieuwing museum en vernieuwing herinrichting.

De cultuursector kenmerkt zich door grote diversiteit, maar voor ons museum geldt hetzelfde: het werken met gemengde financiering, risico, toezicht en verantwoording is zwaarder gaan tellen.

Het bestuur is zich hiervan bewust en hanteert de Governance Code Cultuur. De 9 basisprincipes van de code zijn op het bestuur van het museum van toepassing:

1. Het bestuur is verantwoordelijk voor het in acht nemen van de Governance Code Cultuur;
2. Het bestuur kiest het besturingsmodel van de organisatie bewust;
3. Het bestuur is verantwoordelijk voor de organisatie;
4. Het bestuur stelt rechtspositie en bezoldiging zorgvuldig vast en is hierover open;
5. Het bestuur legt zijn taken, verantwoordelijkheden en werkwijze vast;
6. Het bestuur is verantwoordelijk voor de samenstelling; hij waarborgt deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid;
7. Het bestuur geeft tevoren aan welke inzet van de leden wordt verwacht;
8. Bestuurders vermijden elke vorm van belangenverstrengeling;
9. Het is verantwoordelijk voor financieel beleid en risicobeheer door sluitende interne procedures en externe controle.

Taken en prestatiedoelen:

- a. Het verzorgen van museale presentaties, kennisoverdracht en documentatie over de cultuur en historie van Hindeloopen;
- b. Beheer en instandhouding van nagenoeg gemeentelijke collecties;
- c. Beheer en instandhouding van gemeentelijk (rijks) monument – gebouwen;
- d. Het verzamelen en beheren van relevante collecties die betrekking hebben op de cultuur en historie van Hindeloopen;
- e. Het organiseren van educatieve activiteiten op het gebied van erfgoed van Hindeloopen;
- f. Het organiseren van seizoen verlengende activiteiten;
- g. Meer inzetten op PR en marketing;
- h. Meer samenwerking met de andere 9 musea in de gemeente Súdwest-Fryslân;
- i. Inrichting van een gezamenlijk bedrijfsbureau voor een aantal musea;
- j. Inhoudelijke ontwikkeling van musea en kwaliteitsvisie van de collecties;
- k. Grotere rol voor de vereniging vrienden van Museum Hindeloopen;
- l. Verdere ontwikkeling en inzet tot een recreatieve, toeristische en economische aanjager voor Hindeloopen en voor de gemeente;
- m. Inkomsten en uitgaven onderscheiden naar bedrijfstak, collectietaak en publiektaak verdeling 60%, 20% en 20%.

Daaraan gerelateerd de volgende taken:

1. Bedrijfstaken:
 - Onderhoud en beheer van de gebouwen - het maken van een meerjarig onderhoudsplan;
 - Voeren van een verantwoord personeels- en financieel beleid;
 - Begeleiden en scholing van de vrijwilligers van het museum;
 - Ondersteuning en beleidsadviezen bestuur Stichting Hidde Nijland;
 - Verder concretisering van de veranderingen museumconcept en revitalisering van de gebouwen van Museum Hindeloopen;

- Werving geldmiddelen voor verandering museumconcept en revitalisering van de gebouwen.

1. Publiekstaken:

- Ontvangen en begeleiden van 9.500 bezoekers;
- Opzetten van intensieve PR en marketing;
- Intensiveren promotie en marketingbeleid museum (aanstelling van vrijwilliger);
- Opstellen van een communicatie - en marketingplan – studenten Hogeschool Leeuwarden;
- Educatie ontwikkelingen met basisscholen in de gemeente;
- Het houden van een viertal lezingen door de Vrienden van het museum;
- Kinderactiviteiten in de voorjaars- en herfstvakantie;
- Wisseltentoonstelling voor kinderen, leerlingen van de basisschool;
- Deelname organisatie Nationale Museumweek;
- Deelname Open monumentendag;
- Organisatie zomeravondactiviteiten;
- Exploitatie trouwlocatie gemeente SWF;
- Exploiteren en in stand houden VVV Waterland van Friesland;
- Ontwikkelen en inrichten tijdelijke zomertentoonstelling(en) om museumbezoek te bevorderen.

2. Collectietaken:

- Collectieregistratie en digitalisatie met bijzondere aandacht voor:
 - o bijwerken Adlib/Atlantis database;
 - o collectieontsluiting via website museum;
 - o collectiewaardering en 'ontzamelen'.
- Realiseren van een aantrekkelijke museale programmering, met bijzondere aandacht voor:
 - o het zichtbaar maken van de Hylper taal in een permanente tentoonstelling;
 - o het zichtbaar maken van de maritieme geschiedenis van Hindeloopen en de Zuidwesthoek middels een permanente tentoonstelling;
 - o aantrekkelijke wisseltentoonstellingen om herhaalbezoek aan museum te stimuleren.
- Conservering van de museale collectie, in eigendom van de gemeente SWF;
- Actieve restauratie van enkele topstukken, op basis van noodzakelijkheid;
- Het mogelijk maken van een ruimhartig bruikleenverkeer: het museum verwerkt bruikleenaanvragen uit binnen- en buitenland;
- De collectie beschikbaar stellen voor studie- en onderzoeksdoeleinden.

8. Bestuur Hidde Nijland Stichting Hindeloopen

In het verslagjaar vergaderde het bestuur van de stichting op 17 januari, 8 februari, 22 maart, 18 april, 6 juni, 4 juli, 13 september, 27 september, 22 november en 13 december 2023. Als vergaderlocatie werd gebruik gemaakt van de Tiid in Bolsward.

In 2023 werden voorzitter Koen Eekma en secretaris Pieter van Drooge voor een 2^e periode herbenoemd. Op 25 juli ontvingen het verdrietige bericht van het overlijden van Ben van der Knaap – tot dan bestuurslid van het museum. Hij heeft de afgelopen periode heel veel bijgedragen aan de ontwikkeling van het museum. Wij namen op indrukken wijze afscheid van Ben in “zijn” Theater Sneek.

Daarnaast kwam het bestuur vele malen bijeen voor gesprekken met de gemeente, de provincie en ten aanzien van financiering uitbreiding museum, ontvangsten en gesprekken fondsen en stichtingen.

Er vonden bijzondere overleggen plaats met de gemeente SWF over het ontwerp vernieuwbouw, overname gebouwen museum, subsidiebudget conservator, restauratie balkkoppelen en achterstallig onderhoud rijksmonument.

In oktober vond er een functionering/evaluatie gesprek plaats met de nieuwe directeur. Dit resulteerde in een vaste aanstelling per 1 oktober 2023.

Diverse onderwerpen kwamen in de vergaderingen aan de orde:

Vaststellen van de jaarrekening en de begrotingen, het jaarverslag van de stichting, marketing en promotiebeleid. En als rode draad: de vernieuwingsplannen en herinrichting en ontwerp museum Hindeloopen. Overgang naar aardwarmte en warmtepomp. Museum Hindeloopen is van het gas afgesloten. Een voorbeeld voor het Cultureel Nederland. Daarnaast heeft het bestuur kennisgemaakt en gesproken met het nieuwe subsidiebeleid gemeente SWF 2025 – 2028.

In 2023 heeft de Belastingdienst (her)beoordeelt of instellingen ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) kunnen worden en/of behouden. Ons museum behoudt de ANBI - status.

Profielschetsen bestuur Hidde Nijland Stichting Hindeloopen

Bestuur heeft de volgende profielen voor leden van het bestuur vastgesteld:

1. Financieel, bedrijfskundig, zakelijk – Marijke Djurrema - penningmeester
2. Marketing, communicatie en promotie, Hilda Boesjes en 2^e voorzitter
3. Personeelszaken en regelgeving – educatie: Marytsje Flapper - lid
4. Cultureel, kunst en museale wereld – Arthur Oostvogel - lid
5. Algemeen, representatief en overheden – Koen Eekma - voorzitter
6. Juridische zaken – Pieter van Drooge - secretaris
7. Technische zaken en onderhoud – Koen Eekma en Arthur Oostvogel.

9. Cultuurplatform Súdwest-Fryslân

Museum Hindeloopen is lid/deelnemer van het Cultuurplatform Súdwest-Fryslân. Een grote gemeente als SWF verdient het om een breed verankerd cultureel platform te hebben.

Waarom zijn wij lid:

Kunst en cultuur neemt binnen een ondernemende gemeente een onmisbare positie in. Voor het merk-identiteit van de gemeente is een bloeiende kunst en cultuursector van cruciaal belang. Kunst en cultuur levert de ingrediënten voor een boeiend en bindend gemeenteklimaat voor bewoners, werkenden, bedrijven en recreanten. Cultuurplatform SWF ziet zichzelf dan ook als de ideale adviseur en gesprekspartner van het gemeentebestuur op het terrein van kunst en cultuur.

10. Museumcoöperatie Súdwest-Fryslân

In 2023 heeft het museum meegewerkt aan de verdere realisering en oprichting van een museumfederatie in de gemeente Súdwest-Fryslân. Samen met een 9-tal musea in onze regio. Daarvoor is een kwartiermaker aangesteld mevrouw Esther Poiesz. In de wintermaanden werden er voor alle 9 musea workshops gehouden, om met elkaar kennis te delen.

De deelnemende musea formuleerden hiervoor de volgende missie en visie:

“De museumcoöperatie Súdwest-Fryslân versterkt de musea van haar leden fundamenteel zodat deze musea aan betekenis winnen voor zowel bewoners als bezoekers van de regio.”

Een visie gericht op:

- De ontwikkeling van het museale aanbod (kwaliteit);
- Een substantieel groter bereik van de musea (publiek);
- Het versterken van de museumorganisaties (medewerkers);
- Een gezonde exploitatie van de musea (middelen);
- Een sterkere positie (draagvlak).

11. Groepsbezoek, rondleidingen en stadswandelingen

Ook in 2023 hebben onze gidsen weer stadswandelingen mogen geven.

Uiteraard waren rondleidingen door het museum niet mogelijk i.v.m. de verbouwing. Een uitzondering is gemaakt tijdens Open Museum Maand.

In totaal zijn er 4 stadswandelingen in Hindelooper kostuum gegeven.

Tijdens het UIT Festival op zaterdag 9 september hebben Tine Nieuwland en Janny Zweed uitgebreide stadswandelingen gegeven.

12. Trouwlocatie

Het museum is nog steeds een locatie in de gemeente Súdwest-Fryslân, waar men elkaar het ja-woord kan geven. De museale omgeving geeft bruidsparen hun grote dag een apart, intiem karakter.

Na de plechtigheid verlaat het kersverse paar, in stijl en onder het toeziend oog van Vrouwe Justitia, de trouwzaal via het bordes en de fraaie natuurstenen trap. Dit levert vaak prachtige foto's op.

In 2023 werden er helaas geen huwelijken voltrokken in het museum i.v.m. de verbouwing.

De gemeente Súdwest-Fryslân voorziet niet meer in een bode bij trouwplechtigheden op buitenlocaties. Daarom vervult Alletta Hartholt nu voortaan deze taak.

13. Vrijwilligers van Museum Hindeloopen

Vanuit de Vereniging Vrienden Museum Hindeloopen zijn er drie werkgroepen actief die in samenwerking met het museum activiteiten ontplooiën en werkzaamheden verrichten:

1. De Werkgroep Kinderactiviteiten organiseert zowel in de voorjaars- als in de herfstvakantie een paar leuke middagen voor de kinderen. Uitgaande van een spannend verhaal volgt er vaak een speurtocht door het museum met een knutselwerk tot besluit (luisteren, leren en doen).
De groep bestaat uit: Riemkje Pitstra, Jikkie de Ruiter, Josien Bontius en Alletta Hartholt.
2. De Werkgroep Rondleidingen heeft gidsen opgeleid, die groepen bezoekers het museum laten zien, uitleg geven over de Hindelooper dracht of een stadswandeling verzorgen.
De groep bestaat uit: Marijke Griek, Janny Zweed, Tine Nieuwland, Fedde de Vreeze, Marijke Brandsma, Jaap Kruis en Immie Eekma.
3. De Werkgroep Historie Hylpen (Hindeloopen) is gericht op het verzamelen, presenteren en bewaren van historische informatie uit Hindeloopen en het oorspronkelijke buitengebied.
De groep bestaat uit: Lucy van der Wal, Henk Smid, Anske Smit.

14. Educatie

Onze educatieplannen voor scholen zijn opgezet in samenwerking met de Akte 2, een cultuurhuis in bedrijf in de gemeente Súdwest-Fryslân. Akte 2 is een professionele organisatie die gericht is op cultuureducatie voor scholen. Hierdoor bereiken jaarlijkse ongeveer 12.000 kinderen in het primair onderwijs met regionaal cultuuraanbod, ontwikkeld door de lokale kunst- en cultuuraanbieders, bijeengebracht in een cultuurmenu. Museum Hindeloopen heeft hiervoor een drietal workshops ontwikkeld.

Via Akte2 kregen wij een bericht van CBS De Reinbôge dat zij graag de workshop 'Hindeloopen en zijn taal' wilden doen.

Omdat dit niet mogelijk was in het museum werd het programma gerealiseerd in de oude skipshelling van Blom. Het was een ochtendprogramma met taal spelletjes zowel in de loods als in Hindeloopen zelf. De stadsomroeper Rein Mulder en Paulien Sprik (zang- en dansgroep Aald Hielpen) waren hierbij ook aanwezig naast de dames van de Werkgroep Kinderactiviteiten.

15. Aanwinsten collectie

In 2023 heeft Museum Hindeloopen de collectie kunnen uitbreiden door middel van schenkingen:

Hindelooper beschilderde flap-aan-de-wand, twee buttes, kledinghangers, paraplubak, prikslee van diverse Hindelooper schilders.



Een wieg en commode beschilderd door fa. Roosje uit Hindeloopen rond 1945.

Diverse objecten beschilderd door Hendrik Borneman en een pop in Hindelooper streekdracht.

Een wieg op wielen Hindelooper beschilderd op wit fond, kinderfauteuiltje, kindertafel beschilderd op rood fond, schooldoos beschilderd op zwart fond en nota's van de wieg, kinderfauteuiltje en tafel. Allemaal beschilderd door fa. Roosje uit Hindeloopen rond 1959.

16. Wisseltentoonstelling

Museum in de stad

Voor dit jaar is er gekozen voor een pop-up tentoonstelling in de Grote Kerk genaamd 'Museum in de stad'.

De tentoonstelling bestaat uit 3 grote banieren met extra informatie over bijzonderheden van de kerk en een brochure van vier pagina's speciaal voor deze gelegenheid gemaakt door Inge van Elselo-Faber.

17. Bijzondere activiteiten

Kinderactiviteiten

Kunstenaars gezocht!

Kinderkunst in Museum Hindeloopen? Hoe kan dat nu? Het museum is immers al een hele tijd dicht omdat het verbouwd wordt! En dus kunnen er toch geen kinderactiviteiten plaats vinden? Maar kunstenaar Roberto bedacht een tijd geleden een slim plan. Als de kinderen niet in Museum Hindeloopen terecht kunnen, dan moeten ze thuis maar aan de slag!

Op woensdagmiddag 12 april jl. hingen er vlaggetjes in het 'Pakhús', de tijdelijke VVV-locatie van het museum, omdat Colin en Benjamin Eekma, Sierd Jan en Melle van der Meulen en Naomie Koehoorn samen met hun prachtige kunstwerken uitgenodigd waren.

In het bijzijn van hun familie, ontvingen zij van Roberto da Vinci een mooie prijs voor hun kunstwerken. Ze kregen ook een certificaat als bewijs dat ze hadden meegedaan aan de kinderkunstwedstrijd.

Na een lekkere traktatie en het uitpakken van de cadeautjes werd er buiten een foto gemaakt van de prijswinnaars en de juryleden Roberto da Vinci en de enthousiaste directeur van het museum, Bernard Hilgers.

De kinderwerkgroep van de Vriendenvereniging Museum Hindeloopen zijn trots dat ze ondanks de verbouwing toch een aansprekende activiteit via de website hebben kunnen realiseren.



De pratende scheepskist!

In de herfstvakantie is er dit jaar voor gekozen om een kindernieuwsbrief op de website te zetten. Daar staat een verhaal over een oude scheepskist. Die zou tijdens de verbouwing door de werklieden naar de vuilstort worden gebracht, maar dat ging mooi niet door. Toen ze de kist op kwamen halen begon die opeens te praten. Ze schrokken zo erg dat ze op de vlucht sloegen, zonder kist. Hoe kon die kist gaan praten? Er was immers niets te zien. Al lezend komen de kinderen er thuis wel achter.

In de kindernieuwsbrief staan ook opdrachten om te doen in de vakantie. Die hebben ook weer te maken met de oude scheepskist en zijn geheim, maar ook met het museum die verbouwd wordt. Natuurlijk hebben de kinderen ook de kans om een prijs te winnen voor een knutselwerk.

Open Museum Maand

In november heeft het museum meegedaan met Open Museum Maand. Dit is een initiatief van Waterland van Friesland i.v.m. seizoensverlenging. Dit werd vanuit 't Pakhús gerealiseerd, deze ruimte werd voor de periode van 1 april t/m 1 december gehuurd om de VVV-functie van het museum te blijven uitvoeren. In de maand november was 't Pakhús geopend van vrijdag t/m zondag. Van daaruit werden bijzondere activiteiten georganiseerd. Elke zaterdag kon men onder begeleiding van Bernard Hilgers of Jelle Brouwer of Alletta Hartholt een kleine rondleiding krijgen door het museum. Elke zondag konden bezoekers van Hindeloopen terecht in de Grote Kerk voor een uitleg over de Hindelooper streekdracht door Tine Nieuwland. Elke vrijdag en zaterdag hadden Janny en Harmen Zweed, voormalig Hindelooper schilder hun huis voor publiek geopend en kregen bezoekers uitleg over de scheepvaart. Ook konden ze op deze dagen terecht bij Titus Stallmann van Roosje Oud Hindelooper Kunst anno 1894.

Project Firda Leeuwarden

Museum Hindeloopen heeft contact gezocht met studenten van Firda te Leeuwarden. Studenten van de opleiding Software Development zijn in september 2023 gestart met het 'museum project'. De studenten hebben zich verdiept in het onderwerp van het museum en zijn met ideeën gekomen hoe software een bijdrage kan leveren aan de beleving in het museum. Hierbij is met name gedacht aan de jeugdige bezoeker:

Hindelooper Handelaars

De makers van dit spel vertellen het verhaal van de Hindelooper schippers die handeldreven met de landen rond de Oostzee. De speler stapt in de schoenen van de schipper en zoekt al varen de weg naar de Oostzee waarbij in colonne wordt gevaren. Onderweg zullen de nodige stops moeten worden gemaakt waarbij vragen over de locatie moeten worden beantwoord. Hierbij kunnen florijnen worden verdiend.

Marmer

De makers van dit spel hebben de focus gelegd op het besturen van een fluitschip. Dit type schip werd door de Hindeloopers ingezet om vrachten mee te vervoeren die met name uit landen rond de Oostzee werd gehaald. De weg naar de Oostzee was niet zonder gevaren; dit komt terug in het spel. Te dicht bij de kust is de kans voor een crash. Te ver van de kust betekent een snellere aanvaring met piraten. De naam Marmer wordt ontleend aan de studenten Martin en Riemer, die de projectgroep voor deze app hebben geleid. Marmer zie je ook terug in de schilderkunst.

Hypber

De studenten van deze app hebben de focus gelegd op de Hindelooper taal. Deze taal is ontstaan uit invloeden van landen die Hindeloopen aandeed voor handel. Hindeloopen was gericht op de handel over zee en had weinig contact met naastgelegen dorpen en steden. Hierdoor kon de taal zich dan ook vrij ontwikkelen. Hindeloopen is in de huidige tijd een klein stadje en de taal wordt nog maar beheerst door een klein aantal mensen. In deze app worden gebruikers op een speelse manier betrokken bij de taal. Nederlandse zinnen worden vertaald met video's waarin de uitspraak door 'authentieke' Hindeloopers worden uitgesproken.

Aald

Deze app richt zich op de Hindelooper schilderkunst. De schilderkunst is ontstaan in de tijd dat de handel in hout overging van eikenhout naar grenenhout. Het blanke grenenhout werd waardevoller door het te beschilderen. Aangezien de schippers en haar bemanning in de wintertijd niet ging varen, werd de tijd doorgebracht met schilderen. Tegenwoordig zijn er nog enkele schilders actief die deze schilderkunst beheersen. Met deze app wordt een poging gedaan de schilderkunst bij het museumpubliek te brengen. Gebruikers van de app kunnen nu zelf gaan schilderen en op deze manier in aanraking komen met de Hindelooper schilderkunst.

Datadragers

In dit project is zal de bezoeker een bootje kunnen laten varen door vragen juist te beantwoorden. De tocht van de Hindelooper schipper wordt hiermee nagebootst. Het project is geheel opgebouwd met IOT (internet of things) apparatuur. Sensoren triggeren het bootje om te varen of te draaien waar nodig.

De jeugdige bezoeker zal op een speelse manier de tocht van de schipper kunnen herbeleven. Hierbij is met name gelet op de beleving. In het spel zie je de wieken van de molen draaien, het licht van de vuurtoren branden en je hoort de zeelui zingen wanneer de boot vaart.

Op zaterdag 4 november 2023 vond de presentatie van het boek 'Spoortijd, herinneringen aan het spoor in 'Brokstikken' in het gemeenschapscentrum De Foeke plaats. Schrijver is oud-Hindelooper Hessel Kuipers.

Het boek bestaat uit korte verhalen met als verzamelnaam 'Brokstikken' uit de tijd dat Hessel in dienst was bij de Nederlandse Spoorwegen als leerling- en later hoofdconducteur.

Op zaterdag 9 september 2023 was er het UIT Festival.

Naast steden zoals Sneek, Bolsward, IJlst en Koudum, had ook Hindeloopen een leuk programma gemaakt voor deze dag. Hindeloopen bood bezoekers gratis stadswandelingen aan. Onder begeleiding van een professionele gidsen, Tine Nieuwland en Janny Zweed, in het Hindelooper kostuum kregen de bezoekers veel te zien en te horen over de rijke kunst en cultuur van Hindeloopen! Dit jaar was er gekozen voor een programma samen met Workum. Vanaf 13:00 reed er regelmatig een gratis pendelbus van de Waag in Workum naar de havenkade van Hindeloopen en vice versa. Daar werden de bezoekers toegezongen door het viswijvenkoor Grietje Sprot of het Hindelooper Zeemanskoor Auke Wybesz.

Bij enkele locaties werd even stil gestaan, o.a. bij Oud Hindelooper Kunst Roosje anno 1894, Kunstgalerie van Anna van Oel en Textielatelier Durkje de Boer, ook werd er een bezoek gebracht aan de Grote Kerk n.a.v. een bijzondere pop-up tentoonstelling genaamd 'Museum in de stad'.

18. Afsluiting seizoen met personeel en vrijwilligers

Op woensdag 6 december hebben wij het seizoen afgesloten met het personeel en vrijwilligers van het museum. Dit jaar zijn we begonnen in de Brasserie de Stadstuin bij het Planetarium in Franeker. Vervolgens bezochten wij het Planetarium en kregen uitgebreid uitleg, Museum Martena hebben we ook nog bezocht. De middag sloten wij af met een etentje in een restaurant in Franeker.



19. Personeelsbezetting per 31 december 2023

Bestuur

De heer drs. K.J. Eekma – Heerenveen, voorzitter
De heer mr. P.J. van Drooge – Leeuwarden, secretaris
Mevrouw M. Djurrema – Bolsward, penningmeester
De heer A. Oostvogel – Giekerk, lid
Mevrouw M. Brandsma - Flapper – Sneek, lid
Mevrouw H. Boesjes - Beljon – Lemmer, lid

Medewerkers

De heer B. Hilgers (directeur)
Mevrouw A. Hartholt (floormanager)
De heer J. Brouwer (projectleider)
Mevrouw D. Albada - Homsma (baliemedewerkster)
Mevrouw B. Klijnstra - Berg (baliemedewerkster)
Mevrouw B. Bokma - Keizer (baliemedewerkster)
Mevrouw K. de Vries - Groen (baliemedewerkster)
Mevrouw G. Groenendijk (baliemedewerkster)
Mevrouw J. Zweed (baliemedewerkster)
De heer J. Stallmann (baliemedewerker)
Mevrouw I. van Elselo-Faber (P.R.)

Museum Hindeloopen
Dijkweg 1-3
8713 KD Hindeloopen
0514 - 52 14 20
info@museumhindeloopen.nl
www.museumhindeloopen.nl